

культури. При цьому вивчення мови відбувається через пізнання культури, а культура пізнається через засвоєння мови [5, с.168].

Результатом професійної підготовки майбутнього вчителя-філолога є усвідомлене прийняття ним таких соціокультурних цінностей, як: особистісні цінності людини, яка перебуває в постійному діалозі із собою, з іншими людьми, національною культурою України, а також культурами країн, мова яких вивчається; цінності педагогічної діяльності; цінності культури спілкування державною, рідною, іноземною мовами; цінності педагогічної практики, де відбувається формування майбутнього фахівця; цінності правової, педагогічної, психологічної, екологічної, економічної, естетичної культури особистості [4, с.256]. Як зазначає О. Савенкова, формувати культурологічну компетентність учнів слід на відповідних педагогічних засадах, що ґрунтуються на таких ключових аспектах: інноваційному, діяльнісному та психолого-педагогічному [3, с. 2].

Освіта – це унікальний механізм передачі і засвоєння наукової інформації знань і умінь соціального і професійного досвіду від покоління до покоління, формування особистості, її світогляду, різних якостей, культури.

Отже, у процесі дослідження проблеми формування полікультурної компетентності вчителів-філологів у контексті культурологічної парадигми освіти культурологічна парадигма сприяє кращому розумінню сучасних особливостей професійної підготовки майбутніх вчителів-філологів, узагальненим об'єктом діяльності яких є мова та література.

Список використаної літератури

1. *Величко Н. М.* Полікультурна компетентність як складова професійної компетентності педагога / Н. М. Величко // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – Вип. 54. – Педагогічні науки. – 2010. – С. 162–165.
2. *Перроті А.* Виступ на захист полікультурності / Антоніо Перроті. – Львів: Кальварія, 2001. – 128 с.
3. *Савенкова О. В.* Формування культурологічної компетентності учнів// Вивчаємо українську мову та літературу, 2010. - №26. – С.2 – 6.
4. *Соколова І. В.* Професійна підготовка майбутнього вчителя – філолога за двома спеціальностями: монографія / за ред. С.О. Сисоевої // МОН України. АПН України. Ін – т пед. освіти і освіти дорослих. – Маріуполь – Д.: АРТ – ПРЕС, 2008. – 400 с.
5. *Суткевич Г. О.* Принципи формування полікультурної компетентності майбутніх політологів у процесі вивчення іноземної мови / Ганна Суткевич // Наукові праці. – 2009. – № 6. – С. 168.
6. *Щукин А. Н.* Обучение иностранным языкам. – М.: Филоматис, 2004. – С.139-140.

Діана СОША

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Розвиток та модернізація освіти передбачає впровадження у навчальний процес вищої школи новітніх технологій та сучасних підходів.

Підготовку студентів до різних видів професійної діяльності, у тому числі, до індивідуалізації навчання досліджували А. Алексюк, В. Володько, М. Євтух, О. Пехота, В. Лозова та ін.

В. Єфремова розв'язання завдань удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів визначає як перебудову – індивідуалізацію та технологізацію – всієї системи навчально-виховної роботи у вищому педагогічному закладі, основними методологічними принципами якої виділяє діяльнісний, системний та особистісно орієнтований підходи до засвоєння теорії і вироблення практичних умінь та навичок.

Індивідуалізацію розглядає як один із видів професійно-педагогічної діяльності, тому особливого значення у ході дослідження набуває застосування основних положень системного підходу як способу пізнання фактів, явищ, процесів, згідно з якими людина розглядається як динамічна система, що постійно розвивається, змінюється, набуває нових особистісних та індивідуальних якостей, яка забезпечує широкі можливості соціальної та професійної адаптації.

Системний підхід до дослідження та побудови індивідуалізованих технологій, на думку науковця, дозволяє дотримуватись єдиної логіки не лише у процесі виділення та аналізу основних категорій, але й змісту всієї підготовки майбутнього вчителя, охоплюючи при цьому всі основні етапи навчального процесу – від постановки цілей, конструювання змісту та способів роботи до перевірки їх ефективності [1].

На думку Г. Терещука, завдання сучасної української освіти полягає у формуванні готовності молоді до успішної життєдіяльності в умовах висококонкурентного інформаційно насиченого середовища. На перший план в освіті виходить готовність (компетентність) того, хто навчається, з урахуванням особистих можливостей та інтересів оперативної й чітко відслідковувати та відбирати інформацію, конструювати способи дій з метою успішного виконання конкретних завдань відповідно до поставлених педагогом дидактичних цілей [5].

Індивідуалізація навчання як проблема дидактики розглядалася вченими, педагогами-практиками на різних рівнях і в різних ракурсах: від фундаментальних педагогічних досліджень до вивчення особливостей індивідуалізації навчання в конкретних аспектах і умовах: індивідуалізація навчального середовища учня засобами інтернету (О. Пінчук, О. Соколюк); індивідуалізація в процесі вивчення окремих предметів (О. Гнатюк, В. Конащук, М. Лукашук, С. Ніколаєва, В. Сиротюк, І. Цідило); індивідуалізація навчання дітей з особливими освітніми потребами (Ю. Артемова, Н. Голуб, О. Губар, С. Мірський, Н. Руднева, Л. Шеховцов) та ін.

Індивідуалізація навчання – це система засобів, яка сприяє усвідомленню учнем своїх сильних і слабких можливостей навчання, підтримці і розвитку самобутності з метою самостійного вибору власних Смислів навчання.

Індивідуалізація сприяє розвитку самосвідомості, самостійності й відповідальності та передбачає:

- 1) індивідуально орієнтовану допомогу учням в усвідомленні власних потреб, інтересів, цілей навчання;
- 2) створення умов для вільної реалізації завданих природою здібностей і можливостей;
- 3) підтримку школяра у творчому самовтіленні;
- 4) підтримку учня у рефлексії.

Педагогічна підтримка використовується з метою допомоги учням у вирішенні проблем: діагностично-пошукової, діяльносної, рефлексивної. (Педагогічна підтримка полягає у спільному з учнем визначенні його інтересів, цілей, можливостей і шляхів подолання перешкод (проблем), які заважають йому досягати позитивних результатів у навчанні (О. С. Газман). Підґрунтям педагогічної підтримки є взаємини рівноправності, рівноцінності, поваги й довіри між учителем і учнем).

Педагогіка індивідуального підходу передбачає пристосування форм і методів педагогічного впливу до індивідуальних особливостей школяра з метою забезпечення запроєктованого рівня розвитку особистості.

Принцип індивідуалізації є визначним у контексті ідей Концепції нової української школи. Серед дев'яти ключових компонентів «Формули нової школи» на першому місці – новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві, а на шостому – орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм [3, с. 7]. Кожна дитина –

неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками [3, с. 14].

О. Потоцька розглядає поняття індивідуалізації так: «Індивідуалізація навчання спрямована на подолання суперечностей між рівнем навчальної діяльності, який задають стандарти і реальними можливостями кожного студента». Індивідуалізація завжди відносна з наступних причин:

1. Зазвичай враховуються індивідуальні особливості не кожного студента, а в групі учнів, які мають приблизно подібні особливості;
2. Враховуються лише відомі особливості або їх комплекси;
3. Іноді відбувається облік деяких властивостей або станів лише в тому випадку, якщо саме це важливо для даного студента (наприклад, талановитість в якій-небудь області, розлад здоров'я);
4. Індивідуалізація реалізується не у всьому обсязі навчальної діяльності, а епізодично або в будь-якому вигляді навчальної роботи і є інтегрована з неіндивідуалізованою роботою [4].

Власне індивідуалізація процесу навчання – це цілісна система, яка має охоплювати всі сторони та етапи навчально-виховного процесу, а також передбачати комплексне врахування і цілеспрямований розвиток компонентів кожної з підструктур психологічної структури індивідуальності студента, що здійснюють значний вплив на якість оволодіння ним предметом. До складу цієї системи входять: цілі процесу навчання; види та їх зміст; прийоми та засоби» [2].

Таким чином, індивідуалізація навчально-виховного процесу вищої школи дає змогу, враховуючи індивідуальні особливості студентів, підібрати найбільш дієві методи та форми суб'єкт-суб'єктної взаємодії для саморозвитку та самореалізації особистості.

Список використаної літератури

1. Єремєєва В. М. Індивідуалізація як перспективний спосіб створення технологічних систем професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя // Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 210-230.
2. Кузьменко Н. Особистісно орієнтований підхід в сучасному навчально-виховному процесі ВНЗ / Н. Кузьменко. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка. – 2016. – Вип. 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_4_11.
3. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи: ухвалено рішенням Колегії МОН України 20.10.2016 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/uasch2016/konczepczyia.html>
4. Потоцька О. І. Індивідуалізація процесу навчання в Запорізькому державному медичному університеті (ЗДМУ) як реалізація оновлення освітнього простору [Текст] / О. І. Потоцька // Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2014. – Т. 14, № 3. – С. 286-289.
5. Терещук Г. Теоретичні засади методичної системи індивідуалізованого навчання. Трудова підготовка в закладах освіти. 2005. – № 1. – С. 3-6.

Катерина РЯБОКОБИЛКО

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ Я. А. КОМЕНСЬКОГО В СИСТЕМІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Формування педагогічної освіти в Україні зумовлене підготовкою фахівців для загальноосвітніх шкіл, дошкільних дитячих закладів, навчально-виховних установ, у